

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 5.

V Ljubljani, dne 4. marca 1911.

Letnik IV.

Naša načela.

Prokleta!

Ivan Podlesnik.

Jesensko jutranje solnce se je uprlo v zidovje visoke hiše ob vodi. Odsviti zlate solnčne svetlobe so padali v mojo sobo in me zbudili iz spanja. Stopil sem k oknu in čudovit prizor se je nudil mojim očem. Mnogo sto jih je bilo. Posedle so po obokih oken hiše ob vodi tako gosto druga k drugi, da je bilo videti samo kopice črnih živalic. Tu pa tam se je katera dvignila iz gruče, za malo časa zafriotala po zraku in si zopet kmalu poiskala prostora med tovarišicami. Na cesti so obstajali ljudje in gledali ta čudni prizor. Moja mati je odprla okno kuhinje in v par trenutkih je že imela celo kuhinjo polno drobnih gostov.

Lastavice so se selile na jug, med dolgo potjo jih je zalotila mrzla jesenska noč in sedaj so počivale na zidovju visoke mestne hiše. Počivale so in žgolele tako žalostno pesem slovesa, da mi ne pride nikdar iz spomina . . . Bog ve, koliko jih je doseglo cilj? Izmed stotine komaj tretjina ali še ne. Bog ve koliko izmed njih se jih je vrnilo spomladi? Izmed stotine morda komaj desetina . . .

Pomladnega popoldne sem se napotil na kolodvor, da se odpeljem iz mesta. Ob zidovju dolgega kolodvorskega poslopja se je trla gruča ljudi. Moški, ženske, otroci in mlada dekleta. Na zemlji so stali kovčeki in zaboji in ljudje iz gruče so posedali na njih ali pa pohajkovali sem in tja. Stopil sem mednje, da slišim njihove besede in da vidim njihove obraze. Nekateri so hoteli biti veseli in govorili so razposajene besede. Fantje so se napili, da bi bilo več korajže v njihovih srcih, kot takrat, ko so šli na nabor ali k vojakom. Ženske so komaj zadržavale solze v očeh in možje so se pomenkovali razne stvari o dolgi poti.

Spomnil sem se jutra v jeseni in zdelo se mi je kakor da čujem zopet pesem lastavic . . .

Amerika — stokrat mi je padla na uho tisto popoldne ta beseda.

Amerika . . .

Amerika, dežela velikih ciljev in mnogih nad!

Bog ve, koliko jih bo doseglo cilj? Izmed stotine komaj tretjina ali še ne. Bog ve koliko izmed njih se jih vrne? Izmed stotin morda komaj desetina? In kakšni se vrnejo?!

* * *

Prva njegova pot, ko je prišel domov, je bila v hranilnico. Bahaško se je razkoračil pred blagajnikom in privlekel iz žepa debelo listino. Stotak za stotakom je našteval in pripovedoval o Ameriki. Mnogo si je prihranil, dasi je bilo delo težko, sedaj pa se je vrnil v domovino. Obložil se je z zlatom in srebrom, ki naj priča njegovim rojakom v mali gorski vasi, da je on bogat in da mu je dala bogastvo Amerika.

Čez malo tednov je začel zopet pridno posečati hranilnico. Dvigal je stotak za stotakom. Čim pogostejši so bili njegovi posesti, tembolj se mu je tudi poznalo na obrazu in govorjenju, da se je odvadil težkega dela in da je prišel domu samo postopati in zapravljat. Spomladi je prišel po zadnji stotak — za na pot nazaj.

Tisti dan se mu je poznalo, da ga je minilo že precej njegovo bahaštvo. — Nazaj! V Ameriki je družajčno življenje. Tam se mnogo dela, pa tudi dobro je in veselo zabava.

In zaklel je nad domovino, proklet domačo zemljo.

* * *

Pustil je doma mlado ženo. Dom mu je bil do vrha zadolžen in ker je slišal da se v Ameriki lahko prisluži denar, se je odločil, da gre tja, da si prisluži toliko, da bo mogel poplačati dolg.

Imel je srečo. Dobil je delo. Težko delo sicer, toda prislužil je toliko, da je lahko poslal vsak mesec domu ženi večji znesek, katerega naj plačuje žena na račun dolga. Čez par let je poslal toliko, da je bil dolg plačan in mu je ostalo še nekaj za popravilo poslopja. Takrat se je napotil domov.

Veselje in ponos sta se mu družila v srcu, ko je stopal proti domači vasi. Delal si je med potjo krasne načrte, kako bo doma v miru gospodaril in živel pošteno življenje. Kako je zaljubil svoj domači kraj! Pokleknil bi in v veliki ljubezni poljubil rodno mu zemljo . . . Ženi je pisal že iz mesta, naj ga pričakuje določeni večer. Kako se je začudil, ko je stopil pod domačo streho in ni našel nikogar, ki bi ga ljubeznjivo pozdravil. Stopil je k sosеду in tam je zvedel vse. Žalostno, toda mnogokrat se ponavljajočo povest. Žena mu je postala nezvesta, polovico trdo zasluženega denarja mu je zapravila in sedaj je iz strahu pred njim zbežala — v Ameriko.

Ni jokal. Preden je stisnil žuljave pesti, je v divjem kriku izgovoril kletev:
Prokleta Amerika!

In tudi jaz, ko premišlujem te slike, slike, žalibog tako krvavo resnične, slike, posnete po resnici, kakor se dogajajo dan na dan v naši lepi slovenski domovini, tudi jaz moram nehote, moram z jezo in nejevoljo zaklicati v svoji duši in želim, da bi vsak naš mladenič tako vzkliknil:

Prokleta strast po Ameriki! Prokleta, ki nas oropaš toliko sinov, ki sesaš s svojo pogubno močjo vase naše najboljše moči, ki piješ našo kri, opustošiš naša polja, ki vabiš v svoje naročje naše otroke, da prodajajo za svitli tolar svojo mladost, svoje poštenje, vse svoje upe tebi, ki učiš naše ljudi lastno zemljo sovražiti, ki trgaš iz njihovih src domoljubje, ki storiš, da padajo številke našega prebivalstva, ki podiraš, kar so naši očetje v tolikih stoletjih v trudu in znoju sezidali — bodi prokleta!

Pojdi ta klic po celi deželi: prokleta!

Za domačo zemljo!

Klic brata Podlesnika v tejle številki našega lista je tudi nam globoko v srce segel. Že večkrat smo v „Mladosti“ poudarjali, kako je nujno potreba v naši mladini zopet užgati plamen ljubezni do rodne zemlje, do kmečke koče, do slovenske domačije, plamen, ki je ponekod v našem ljudstvu skorejda čisto ugasnil. Kakšna nevarnost pa vsled tega preti našemu narodu, to bodo letos z vso jasnostjo pokazale številke ljudskega štetja po slovenskih pokrajinah. Ne to, koliko naših duš so Nemci zatajili, ampak to, za koliko duš smo se Slovenci sami oropali, to bo najžalostnejša stran letošnjega štetja ljudstva po naši domovini! Iz dolenskih okrajnih glavarstev se čuje glas, da so menda splošno našтели toliko in toliko tisoč menj kakor pred desetimi leti, isto se poroča iz Spodnjega Štajerskega,

nazadovanje prebivalstva se kaže tudi po goriških krajih. To upravičuje strah, da bodo končne številke pokazale, da nas je Slovencev kljub naši rodovitnosti in napredku prebivalstva po mestih in večjih trgih in kljub naraščanju industrijskega delavstva veliko menj, kakor bi nas moralo v primeri z našim številom leta 1900 biti. Prebivalstva na kmetih je vednomenj, ljudstvo po vaseh pojema, kmečki kraji izumirajo, zemlja je zapuščena; nekaj našega kmečkega ljudstva se nakopiči po mestih, večji del pa sploh zapusti slovensko domovino in se izseljuje v Ameriko, Nemčijo, v Gradec, v Aleksandrijo.

Prekrižanih rok tega ne smemo gledati. Že to, da kmečko ljudstvo obrača hrbet kmetovanju in da kmečka mladina v mesto dere, je škodljivo. Da se mora vedno nekaj mladine s kmetov za stalno v mesta naseliti, je naravno. Toda ta odstotek ne sme nikoli iti čez gotovo mero in, če bi bile razmere zdrave, bi ne smelo naraščati samo število mest in trgov, ampak tudi vasi. Zemlje je namreč še vedno veliko neobdelane, življenje je na kmetih tudi bolj zdravo, in razumno ter napredno kmetovanje zamore dandanes tudi zadosti nesti. Da mestno prebivalstvo na škodo kmečkemu narašča, to je nezdrav, nenaraven in nevaren pojav. Kolikobolj pa je opasno, če se ljudstvo sploh iz domovine v tujino seli in celo čez morje! To se pozna tako na kmetih kakor po mestih, oškodovan je ves narod.

Kako drugače pri drugih narodih, recimo pri Nemcih, ki so nam najbližji in najnevarnejši! V rajhu na primer je izseljevanje v Ameriko malodane popolnoma ponehalo in zadnje čase se dela tudi na to, da se kmečko prebivalstvo sploh na rodni grudi ohrani, da se ne seli prekomerno v mesta. Izvršuje se takozvana notranja kolonizacija, to je naseljevanje po kmetih in nemška vlada je za to izdala že milijone in milijone. Vsi faktorji — cerkev, šola, uradi — so z vso silo na delu, da kmečki mladini priljubijo dom in jo priklenejo na zemljo, seveda gre s tem vstric gospodarska organizacija, seznanjanje kmeta z blagovnim in denarnim trgov in tako dalje. Prav žalosten, v dno duše žalosten je človek, če prebira na primer, kako nastajajo v rajhu na kmetih vedno nove naselbine, kako se skuša vsak košček zemlje izrabiti, kako pa tudi kmečka mladina ljubi svoj kraj in so vsi na delu, da ga olepšajo, sebe izobrazijo in iz zemlje vednoveč sadov izvabijo.

In pri nas? Bog je priča, da boš med našo mladino gotovo vsako čednost preje našel kakor ljubezen do doma. Če jo je kaj, je bolj iz navade, ni prava ljubezen; navdušenja za zemljo pa gotovo nikjer ni. Najbolj se to nazunaj na tem spozna, da ima naša mladina tako malo zmisla za

lepoto narave, za lepoto zemlje, za lepoto vseh živih in neživih stvari, ki jo obdajajo. Mar je fantu za to, kako lepo posije zjutraj solnce na njive in puhti iz njih megla ter se razpršuje v svitlobi, mar mu je petja škrjančkovega pod oblaki, mar veličastne lepote gozda, mar tisoč in tisoč stvari, ki govorijo o sijajnosti božjega stvarstva in dobroti Večnega! Slep gre mimo vsega tega in dela se loti le iz navade kakor vol, ki ga uprežejo pred vrtilo na stroju za mlatvo, pa se suče venomer okoli in okoli s pobešeno glavo. Najboljši dokaz temu je to, da je narodna pesem čisto izginila, da se ne skladajo več, ampak pojo le stare, izpačene ali pa si k večjem kdo izmisli še kakšno kvantarsko, ki jih različni godci vlečejo na harmonike po gostilnah in beznicah. Kdo rabi danes še resno v govorici izraze: beli dom, bela cesta, bela cerkev? Besede: lepota na kmetih komej kje slišiš; v hišah je vse polno tuje šare, ničvrednih podob, pofel; namesto stare, ljubke in domače hiše se zidajo štirivoglati zaboji, drug drugemu enaki, na obrazih je izginilo pristrčno veselje. Tistih lepih nekdanjih pravljic, v katerih je kmečki človek posebljal naravo in živali, rastline in drevesa okoli sebe, ne slišiš več, kaj še, da bi se nove zlagale. Kmečki ponos izginja; vsak se ima le za berača, vsak toži, vsakemu se delaju skomine po mestu, kjer menda cekini kar iz neba v usta letijo. Zemlja okoli nas pa joče neobdelana, zakladi so pod našimi nogami, treba je le pridnosti, poštenosti, zadovoljnosti, nekaj bistre pameti, pa jih imamo. Mesto tega pa raste v srcih le pohlep, žeja po lahkem zaslužku ali pa po zaslužku po ovinkih, po udobnostih in zabavah mestnega življenja; nekatere žene od domačije zgolj le neka vagabundska težnja biti danes tu, jutri tam, neka radovednost, druge lenoba.

Odkdaj taka mržnja do zemlje, do doma, do kmečke strehe v našem ljudstvu? Največjo krivdo nosi pač tudi v tem oziru liberalizem, ki je pustil v našem ljudstvu propadati zmisel za domačo vero, domače poštenje in domače delo. Kmetu niso pokazali dobrot, ki so okoli njega, mu niso dali sredstev na razpolago, da iz zemlje čimveč izvabi, da se ji z vsemi silami posveti, ga niso navajali k varčevanju, da, uničiti so hoteli prve poizkuse gospodarske organizacije! Mladino je liberalizem kvaril, ji vbijal v glavo pojme o svobodi, ki so jo mladi ljudje tako razumeli, da so začeli stariše črtiti, se jim upirati, se pri pijači zbirati; če jim pa ni bilo kaj prav, so domu hrbet obrnili. Razudarnost je postala čednost, profitarstvo, odušarstvo in varanje bližnjega napredek, narodno vpitje in pridušanje odločnost, upornost zoper vsako oblast in avtoriteto neodvisnost. Liberalizem je skušal odtrgati ljudstvo od vere, zemlje in

poštenja in posledice tega prizadevanja se še danes poznajo. To je bila tista doba bedastega narodnjakarstva, ko smo »reševali« obmejne Slovence, sami v osredju pa smo bili gnili! To je bilo takrat, ko smo hodili pri vsaki priliki in nepriliki s trobarvnimi trakovi odspredaj in zadaj okinčani v dolgih procesijah po ulicah, ljudstvo pa je začelo v procesijah z markami parobrodskih agentur na prsih se izseljevati v Ameriko. To je bilo takrat, ko so liberalni govorniki na odrih, kjer so bili lipovi venci nabiti, spuščali na množico pod seboj cele potoke fraz, kako Slovenstvo slavi zdaj praznik za praznikom, v bajtah pa so otepali naši ljudje nezabeljeno kašo in nobeden ni ločil nedelje od ponedeljka. To je bilo takrat, ko so se prirejali ljudski tabóri in paviljoni, da se tujcu pokaže, kakšna moč preveva Slovence, mladina pa je svojo moč zapravljala v kravanju in kar je s tem v zvezi.

Bodi Bogu hvala! Zdaj se je začela čisto druga doba. Možje, ki danes nosijo odgovornost za blagor in napredek dežele, so zdaj z vsemi močmi na delu, da izbrišejo zadnje sledove te žalostne dobe med Slovenci, popravijo vse, kar je bilo zamujeno in postavijo naše delo na novo podlago. Zidajo se ceste, izboljšujejo pašniki, nakupujejo vodne sile, podpira združništvo, prirejajo gospodarski in gospodinjski tečaji, ponehal je verski boj, mir se vrača v soseske. Orli pa se moramo pri tem zavedati, da pri tem velikem delu prerojevanja našega ljudstva nimamo ravno najmanjše naloge; Orli so tisti, ki morejo in morajo našim duhovnikom, županom, učiteljem, gospodarjem, poslancem, visokošolcem, dekletom in materam iti v tem oziru najbolj na roko! Dvoje je potrebno: prvič vzbujati v mladini stud do tujine, naravnost sovraštvo, zlasti do Amerike, in v tem oziru se klicu brata Podlesnika v polni meri pridružujemo! Drugo pa je pozitivno: priljubiti je treba mladini naravo, zemljo, dom in vse, kar je z njim v zvezi: zgodovino domače fare, zgodovino Slovenske, zgodovino naših kmečkih bojev; treba je fantom na izletih razlagati nastanek te ali one cerkve, tega ali onega gradu, učiti jih razločevati stavbene sloge, opozarjati jih na slike. Predvsem pa vcepiljajte naši mladini kmečko stanovsko zavednost, pravi kmečki ponos, slikajte ji senčne strani modernega mestnega življenja, pokažite, kako pridno gospodarstvo na domu nese več tako v gmotnem kakor predvsem v dušnem oziru. Kmečka hiša in kmečki grunt sta bila in bosta zibelj vseh čednosti, narodne moči, krščanskega in državi zvestega mišljenja! Če to pade, pade vse.

Orli, vi ste že opetovano pokazali, da vsak naš bojni klic razumete. Najprej smo vas poklicali v boj zoper verskega nasprot-

nika in temu pozivu ste se veselo odzvali ter tudi vspehe dosegli; danes bi pomenjalo čas tratiti, ako bi se z liberalci prerekli. Vspešen je bil mladeniški boj zoper nasprotnike zato, ker smo ga vojevali tako, da smo brez strahu gradili in izpopolnjevali dalje svojo organizacijo in uveljavljali njena načela v prvi vrsti glede nas samih. Zdaj, fantje, vas kličemo na boj zoper tujino, zoper pogubno strast, ki vleče naše ljudi v Ameriko, in ta boj boste izvojevali tako, da se boste najpreje sami z gorečo ljubeznijo oklenili rodne grude, kakor hrast v skalo pognali vanjo korenine svoje duše. Potem postanite vsi pridni, neutrudni delavci na očetnem polju, na lastnem domu, dobri družinski očetje, plemeniti in sovražniki vsake sirovosti, imejte oči za božjo naravo, v kateri živite, postanite prijatelji z njo in rajši hodite po hribih in uživajte ob žuborečih vodah kakor da bi posedali v krčmah in ob kantonih zbijali prazne šale. Potem šele bo slovenski človek slovenske zemlje vreden, potem šele se bo naval našega mogočnega soseda na teh par pedi slovenske zemlje ustavil, potem šele bomo imeli pravico govoriti, da se res zavedamo svoje narodnosti, ko bomo tisto prst ljubili, v katero so naši očetje sejali dobra semena. Dokler pa ta ljubezen ne bo zopet plamtela po vseh kočah naše majhne zemljice, je ves narodni šunder po »Slovenskem Braniku« in kjerkoli drugod samo pasjo figo vreden.

Orli, to oznanjajmo na naših shodih, zoper mržnjo, ki jo goji toliko naših ljudi do lastne domovine, se borimo, sami pa užgimo naša srca, da bo do višav gorel plamen naše resnične, dejanske, vstrajne ljubezni do tega malega koščka prostora, ki nam ga je Bog podaril!

Ljubo domá.*

Kako je v mestu?

Čudno vleče kmečkega fanta in dekleta v mesto. Odkod to? Ta ali oni, ki se je podal v mesto, je tam obogatel in ljudje v domači fari veliko o njem govorijo in ga zavidajo. O tistih neštetih pa, ki so v mestu poginili, ki so šli vanj po srečo, pa postali še večji siromaki kakor so preje bili, o tistih, ki so padli prav na dno velikomestnega brezdna, pa se manj ali nič ne sliši.

Nedavno je v nekem nemškem listu nek hišni posestnik iz mesta zapisal, da so podzemeljska stanovanja v mestih še vedno veliko boljše kakor izbe na kmetih. Čudno! nekaj dni po tem pa je bilo v istem

* Na tem mestu bomo odslej priobčevali vse stvari, ki se tičejo kmečkega življenja in lepote domačije.

časopisu objavljeno poročilo VIII. shoda društva za oskrbovanje mestne mladine, na katerem je voditeljica nekega otroškega zavetišča v istem mestu povedala, da je našla med otroki, katere pobira na cesti, take, ki skoraj že osem let stari, še niso imeli zob razvitih, drugi pa so komaj znali hoditi!

Tako vzraščajo premnogi mestni otroci! Cena stanovanja se dobe zdaj le še v kletih, kjer se koti plesnoba in solnce komaj nekaj ur ali pa nikoli ne posveti; otroci nimajo prostora, da bi se razletali, oko vidi le steno in steno, že zgodaj se vseli v srce topa žalost ali nenaravna razposajenost ali oboje. Koliko mestnih otrok zaide v zločinstvo že v 12., 13., 14. in 15. letu starosti! Kjer je že za otroke tako slabo preskrbljeno, kjer se človek, najlepši stvar božji, tako zgodaj telesno in dušno izpridi, tam pač ne moreta biti doma sreča in zadovoljnost.

Zadnjič smo nekje zagledali sledeči dopis neke žene, ki je odšla v nemško mesto in postala šivilja za neko trgovino: „Ko sem prišla v mesto, nisem dobila drugega dela, kakor da sem začela šivati ovoje za podzglavja; pa vsak kos sem dobila 3 fenige, za tucat piši in beri 36 fenigov. Če torej izgotovim 36 kosov, za kar moram tudi ponoči delati, sem se pri stroju izmučila, da sem napol mrtva, in sem zaslužila 1 marko 8 fenigov. 16 fenigov me stane nit, ostane mi torej 92 fenigov. In stemi 92 fenigi naj preživim sebe in otroka.“

To je slika, kakršnih v mestu lahko nabereš na stotine. In vendar so tudi naša dekleta tako brezumna, da se jim cedijo sline po mestni službi! Kaj, če mora kot krščenca biti zadovoljna z osmimi, devetimi, kvečjem desetimi forinti na mesec, si mora obleko in vse potrebno sama kupovati, je samo v nedeljo dve ali tri pičli uri prosta, sicer pa nikoli, se ubija s kuho, s tujimi otroci, s pranjem in likanjem, se mora kar se jedi tiče, zadovoljiti z ostanki, kaj vse to, ko pa diha mestni zrak in dobi časih od gospodinje kako capo ali pa kak klobuk, da si ga natakne in se navadi se po mestno obnašati in nositi! Ali pa tista nesrečna dekleta, ki gredo služiti za natakarice, ko bi bilo boljše doma celo življenje na taberh hoditi, kakor pa prenašati sirovost pijancev in nečednost dedcev po tistih luknjah, koder naša dekleta začenjajo svojo žalostno karijero kot služabnice alkohola!

Mladiči, ob vsaki priliki in povsod predočujte svojim tovarišem in tovarišicam, kaj in koliko imajo izgubiti, kadar se odločijo za to, da obrnejo hrbet domači hiši, zapeljani po mestnem sijaju, ki često ni nič drugega kakor svetlikanje, ki prihaja od gnilobe.

Naša organizacija.

XI. Seja predstestva Zveze Orlov.

16. januarja 1911.

Navzoči: Dr. Pogačnik, dr. Mrhar, Zajc, Podlesnik, Jeločnik Vojteh, Dolenc, Terseglav, Kržan, Pavlin Dostal in Hočevnar. Opravičili so se dr. Adlešič in dr. Mal.

Dr. Pogačnik poroča, da je bila „Mladost“ v preteklem letu aktivna. Konzorcij „Mladosti“ odstopi Zvezini blagajni 150 K od čistega dobička.

Sklene se, da se seja predstestva vršijo točno ob 7 uri zvečer. Kdor izmed ljubljanskih članov se ne udeleži seje, ne da bi se upravičil, plača Zvezini blagajni 1 K globe. Kdor ne pride točno ob 7 uri k seji, plača za vsakih zamujenih 15 minut 20 v. globe. Naroči se br. Jeločniku, da preskrbi slike naše uniforme.

Tečaj v Šmartnem pri Litiji se odobri. Akademiknemu društvu „Danu“ v Pragu se brzojavi, da imenuje svoje zastopnike za letošnje prireditve. Za zastopnike „Zveze Orlov“ se izvolijo, dr. Pogačnik, (Hočevnar namestnik) Jeločnik in Zajc.

Vaditeljskemu zboru se naroči, da predloži pri prihodnji seji načrt za letošnje prireditve.

Podlesnik poroča pri prihodnji seji o okrožjih.

Na tečaju v Dobropoljah predava Terseglav. (27. 2. 1911.)

Dne 19. 2. 1911. je predaval Terseglav v Ambrusu.

Sklene se poslati odsekom nabiralne pole za „Zlato knjigo.“

Naši fantje.

Sledovi zime.

Zima je vladala slovensko ozemlje. Led je pokrival mrtve livade. Burja je pihala in srca so se krčila v mrazu. Gosta, siva megla je ovirala razgled v sinje dalje, kjer kraljuje v neskončno veličastnem siju Luč življenja. Obzorje izobrazbe so zakrivali temni oblaki, ljudska srca so spala zimsko spanje. Žalostni so bili tisti časi. Mladina je bila prepuščena vrtincu življenja, brez vodnika, ki bi jo bil vodil zunaj cerkve, brez opore in zavetja, brez učitelja, ki bi ji bil pomagal z dobrim navetom.

Se nam je v spominu ona doba. Strupeni dih strasti je pihal ter zastrupljal mladinska srca. Koliko je bilo ponočevanja, pijančevanja in podivjanosti! Fantje so bili v veliki večini sužnji alkohola, sužnji strasti, brez zmisla za vzorno življenje. Greh jim je bil — čednost, surovost — imenitna; strahopetec je bil, kdor ni ponočeval, junak — kdor se je postavil s kolom ali nožem, močen fant — kdor je popil več opojne pijače. Žalostno je bilo tedaj. Človeku količkaj treznega mišljenja je krvavelo srce in nehote je nastajalo vprašanje: kaj bo,

kam gremo? Mladina je bodočnost. Ako se mladina izkvari, nam je zagotovljena smrt in propast. Obrnilo se je na bolje. Zavel je blažilni vetrič katoliške organizacije. Trgati so se jele sive megle, skozi katere se je prikazal jasni nebni svod. Zadaj za gorami ja zasvetil zlati Zor — odsvit večnega Vzornika, ki je razsvetlil svet in prinesel ognja na zemljo, da ogreje z žarnim plamenom otrpla srca. Nastala so izobraževalna društva in telovadni odseki, dvignil se je prapor katoliške misli, Orel je razkrilil peroti po slovenski domovini.

Živimo v pomladnem cvetu naše organizacije. Po vrtilih in gajih širom domovine klijejo cvetovi — naša društva in solnce iz višine jim pošilja žarke novih življenskih moči. Naša društva — pomladno cvetje slovenske zemlje! Podobna so cvetočemu drevesu, na katerem nabirajo buče potrebnih snovi, podobna rahlo žuborečemu virčku, ki izvira iz skalne razpoke in izliva po plodni livadi bujno rast. Kakor zbudi pomladno solnce v naravi novo življenje, kakor vzdrami jutranja zarja spečo prirodu, tako nas vzdramljajo naša društva. Zdrumljamo se kakor ptički iz nočnega sna, stimeči v čarovito lepoto domovine. Ne bila bi tako lepa, tako čarovito krasna, ko bi ne bila posejana z dičnim cvetjem naših društev.

Pot življenja pa nas ne vodi le po cvetočih gajih, vodi nas tudi po temoti med trnjem, kamor še ni posijalo pomladno solnce. Tam na parobju gozda leži ledena plast. Ni je še raztalil topli jug — parobek je v senčnem zatišju. Ogreti je ne more solnčni žar; kajti senca ovira in zakriva solnčne žarke. Na holmih in solnčnih goricah kraljuje pomladni soj, le v senčnem zatišju so očitni sledovi zime. Tako se godi tudi v pomladi naše organizacije. Kjer ne sije večno Solnce, ki je pravi vir življenja, kamor ne sveti blažilni svit Luči iz večnosti, kjer ne veje krščanska zavest, tudi ni pričakovati vzornega življenja. — V naših društvih so zvečina dobri fantje; naša načela so prekasnila tisoče in tisoče mladih src ter jih navajajo stremeti za cilji neizbežne sreče. Vodilna zvezda vere kaže jasno smer, proti kateri moramo korakati skupno, edini v zavesti, da hodimo pravo pot. Strma je ta pot, a vodi k zmagi. Tam v zlatem solnčnem siju se odpira obljubljena dežela, v katero se pride le po poti krščanskih načel.

Življenje kaže, da je še mnogo slovenskih fantov na senčni strani. Neumljivo to ni. Koliko je med ljudstvom slabih razvad, ostudne kletve, neolikanih izrazov, ponočevanja, nočnega shajanja, pijančevanja in peklenke podivjanosti. Koliko sovraštva, maščevanja in preganjanja! Odkod vse to? Največ iz ponočevanja. To je vampir, ki uničuje življenje sile, ki docela pokvari dušne in telesne moči. Vrhutega je ponočevanje nečastno, neoliko, cigansko življenje surove mladine, ki tava nesrečno pot po časni noči, dokler je ne objame večna noč. Ali je mogoče, da bi Orli, hrepeneči po neizbežnih, nebotičnih idealih premagali kraljestvo nočnih netopirjev?

Koliko je pijančevanja! Ne hom navajal posledic tega krvoloka. Sami živimo med svetom, vsak dan se nam ponuja prilika, gledati smrtne znake alkohola. Mi smo lahko priča surovih dejanj, žuganja z orožjem, moralnih propadov, pretepev in umorov. To so sledovi zime. Pozor, bistrooki Orli! Gnjusti se nam morajo umazani nočni škandali, shajališča, plesišča in šnopsarski brlogi. To so sledovi onih dni, v katerih je spala narodna zavest, ko še ni sijala zvezda katoliške prosvete. Žalibog so mnogi, ki še danes ne poznajo nevarnosti ponočevanja in popivanja, katere se zastoj učil, da je ponočevanje grda, neolikana razvada, ki ni za naš čas, ker za sedanjo dobo je potrebna značajnost in abstinenca.

Hvala Bogu in delavcem na socialnem polju! Obrača se na bolje. Solnce izobrazbe sije v senčne kraje, led se taja. Sledovi zime izginjajo. Srca se ožarjena širijo, naša mladina se zaveda, da je na svetu za višje cilje, ki segajo preko groba, ker

življenje je le predvečer večnosti. Ta predvečer je odločilen! Proč z sledovi ponočevanja, zakljuje naj duhteči cvet treznega in značajnega življenja!

Časi so resni, vpliv pokvarjenosti čutimo vsi. V čarobno-mičnih barvah se kaže senčna stran življenja. A zadaj, koliko sleparstva in prevar! Koliko je različnih potov, kako lahko se zaide. In kako polzka so ta pota, tudi najmočnejši lahko pade. Zvijalni svet nastavlja umetne zanjke, naša narava je nagnjena k slabemu. Kaj nam je storiti? Odstranimo preperelo dražje slabih neolikanih razvad, uničimo sledove zime. Dvignimo prapor krščanske prosvete, na katerem se blesti križ — podoba visokih ciljev, znamenje dela za sv. vero in domovino. Bodimo Orli-značaji! stalni v dobrem kot skale naših planin, silni in visoko vzneseni za vzore čednostnega življenja.

Bežno je naše življenje. Kakor sled oblakov izginejo časni dnevi in potem nas čaka odgovornost — strašna socialna odgovornost: kazen za grešne razvade, s katerimi smo pohujševali morda mlajše brate, a plačilo za vzorno življenje v bližini Vzornika, v zarji večne slave, ki je brez megel, brez senc, brez sna.

Limbarski.

Okrožja.

Idrija. Seja se je vršila dne 22. prosinca v Idriji. Dva odseka ne izpolnujeta svojih dolžnosti, zato se naprosi Z. O., da posreduje. Vzame se na znanje poročilo, da se je število naročnikov »Mladosti« pri nekaterih odsekih pomnožilo. Dalje se je sprejel sledeči predlog: Odsekovim odborom se naroča potrebno ukreniti, da pričnejo člani takoj male doneske hraniti, da jim bo omogočena udeležitev Zvezine prireditve. Nalaga se odsekovim odborom, pobirati od članov mesečno po dve kroni pričenši s tekočim mesecem, tako da si bo vsak član prihranil najmanj 14 kron. Dalje se sklene odborom naložiti, da imajo isti skrbeti za redne vaditeljske seje. — Druga seja se je vršila dne 19. svečana v Spodnji Idriji. Določijo se revizorji za posamezne odseke. Revizije se imajo izvršiti do mesca aprila.

Vrhnika. Podpredsednik Z. O. br. L. Turčič, kaplan na Vrhniki je sklical dne 22. pr. m. zastopnike okrožnih odsekov. Odzvalo se je njegovemu vabilu nad 40 članov. Namen sestanka je bil: poživljenje vrhniškega okrožja, ki od ustanovnega občnega zbora (l. 1909) ni delovalo. V početku so bile pač kake tri seje, a pozneje jih ni bilo več. Zanimivo je, da so se vsled tega odcepili od bivšega vrhniško-logaškega okrožja odseki Gor. in Dol. Logatec in Hotedršica in si ustanovili svoje lastno logaško okrožje. Vrhnikiško okrožje, ki je ostalo samo, je pa počivalo še naprej. Pač so v okrožje spadajoči odseki večalimanj delovali tehnično in organizatorično, a to po svoji lastni inicijativi brez okrožja. — Po tem poročilu se je volil novi okrožni odbor sledeče: Predsednik: Leop. Turšič (Vrhnika). Podpredsednika: Jožef Verče (Borovnica), Viktor Švigelj (Horjulj). Tajnik: Pavel Jurjevčič (Vrhnika), nam. Karol Mramor (Borovnica). Blagajnik: Jožef Zdešar (Horjulj), nam. Janez Kavčič (Borovnica). V okrožni odbor spadajo poleg izvoljenih še vsi podpredsedniki in tajniki odsekov, namreč: Janez Petrovič (Horjulj), Janko Pelhan (Borovnica), Jakob Korenčan (Horjulj). Vaditeljski zbor se je sestavil sledeče: Načelnik: Anton Velkavrh (Vrhnika). Podnačelnika: Franc Lončar (Horjulj) in Jožef Suhadolnik (Borovnica). Predsednik govori nato o dolžnostih Orla, o zavednosti, značajnosti in odločnosti v raznih okolščinah. Kot bojna organizacija se Orli radi pritožujejo — morda je tuintam res, — da jim manjka ugleda med ljudstvom. Ugled pa si je treba zaslužiti z vztrajnim delom. Zasloba v ljudstvu nam je potem zagotovljena. Zato povsod vplivati na ljudstvo z dobrim vzgledom. Govori o izobraževalnem delu

Orla s fantovskimi večeri, čitanjem itd. Udeleženci so sledili z zanimanjem predsednikovim izvajanjem in obljubili, da se hočejo po njih ravnati. Takoj nato se je vršila prva odborova seja. Predsednik pozivlja učlanjene odseke, ki so vsi zastopani, naj skrbijo, da se odsekova članarina redno pobira. Govori o poslovniku in izobraževalnem delu, čigar glavno sredstvo so fantovski sestanki in redne seje. Odseki javljajo, da se seznanjajo že s poslovníkom, na sestankih čitajo »Zlato knjigo« itd., kar se z odobravanjem vzame na znanje.

Vipava. Seja se je vršila v Vipavi 22. januarja. Okrožne prireditve v tekočem letu so: 1. Prva majniška nedelja v Logu. 2. Zvezna prireditve v Ljubljani. Predsedstvo okrožja priporoča, da bi se pre-skrbelo, da se vsi Orli-pevci nauče našo himno, in sicer obadva napeva. Določi se dalje podrobni načrt za prvo prireditve v Logu. Pri tej prireditvi naj bi se vršil okrožni občni zbor, na katerem naj bi se ločilo okrožje v dve okrožji. Sprejme se predlog, da naj si ustanove odseki sklade za letošnje izlete. Dalje naj se vrši začetkom februarja okrožni tehnični sestanek, h kateremu naj se povabi vaditelj iz Ljubljane.

Jesenice. Okrožje je imelo sejo dne 5. svečana na Bledu. Izrazi se pritožba, da se predsedstvo Z. O. malo zanima za jeseniško okrožje, ker niti v »Mladosti« ne poroča o okrožnih sejah. Določi se spored občnemu zboru. Letna okrožna telovadba naj se vrši meseca julija na Javorniku. (Glej občni zbor Z. O. in njega določilo glede prireditve v letošnjem letu! Opomba referenta.) Revizorji se opozore, da izvrše do občnega zbora revizije.

Cerknici. Seja se je vršila dne 13. svečana v Cerknici. Vzamejo se na znanje poročilo posameznih odsekov. Loški potok poroča sledečo zanimivost: Od 40 Orlov jih dela v zimskem času 33 na Hrvaškem v šumah. Pred odhodom k vojakom lansko jesen so bili vsi rekruti povabljeni v društvo in so pod vodstvom odsekovega načelnika imeli večkrat skupne vaje z nemškim poveljevanjem, kar jim je pri vojaki koristilo in so zelo hvaležni. Tudi poročila drugih odsekov so zelo zadovoljiva. Vaditeljski tečaj se določi na 5. marca v Starem trgu. Sprejme se predlog, da se vrši okrožna prireditve krog 1. septembra v Starem trgu.

Odseki.

Sostro. V nedeljo 19. februarja se je vršil občni zbor našega Orla. Br. predsednik kaplan Govekar poroča o delovanju telovadnega odseka v preteklem letu. Iz poročila je razvidno, da sostrški Orel ni spal, ampak pridno delal. Največje delo preteklega leta je pač to, da so v treh mesecih postavili veličasten društven dom. K temu je pripomoglo le veliko navdušenje naših Orlov; sami so vozili pesek, kamenje, opeko, les i. dr. Njih trud je sedaj obilno poplačan. Pa tudi v drugem oziru se je naš Orel pridno gibal. Od 17. do 20. marca se je udeleževal mladeniškega tečaja in okrožnih vaj v Polju polnoštevno. Ko je bila v mesecu majniku v Sostrem birma, so Orli Prevzvišenega slovesno sprejeli ter mu zvečer napravili slavnostno serenado. 10. julija se je ustanovila »Slovenska Straža«, Korporativno so se Orli udeležili sv. maše v podružniški cerkvi v Zavogljah; nato je bila javna telovadba, predstava in petje. Telovadni odsek se je udeležil javne telovadbe v Zadobrovi, v Šmarju in ustanovnih

Naj nam bo dovoljeno sledeče pojasnilo: predsedstvo Z. O. se v toliko zanima za vsako okrožje, da njega referent natančno preštudira vse dopisane prepise sej in napravi poročilo za »Mladost«. Obenem odgovori tudi vsakemu okrožju posebej. Ako pa se včasih odgovor ali poročilo v »Mladosti« zakasni, naj se to blagohotno oprostí, ker ima referent od 24 ur na dan komaj pol ure časa za drugo kot stanovsko delo.

shodov Orli v Zalogu ter Šmartnem pod Šmarno goro. Meseca avgusta je bil blagoslovljen društveni dom v Domžalah. Tudi tam je bil sostrski Orel polnoštevilno zastopan pri javni telovadbi. Dne 20. novembra je bila poroka našega vrlega načelnika Franca Gašperšiča. Pri tej priliki so mu uniformirani Orli napravili špalir ter ga je Orel Fr. Habič pozdravil in nagovoril. 8. decembra je bilo skupno sv. obhajilo v kroju. Dne 11. decembra pa je naš Orel začel telovaditi v novem, ravno dovršenem Društvenem domu. Dne 1. januarja 1911 so šli Orli korporativno v cerkev k sv. maši, ki jo je daroval odišli gosp. kaplan Bartel, sedaj župnik v Zelimljah, prejšnji predsednik. Popoldne pa priredi odsek veselico s petjem in igro »Pastirci in kralji«. Udeležil se je telovadni odsek tudi pogrebov dveh podpornih članic iz Dobrunj. Kar se tiče drugega dela, je opomniti, da Orli vsak teden dvakrat telovadijo, imajo pevske vaje in ob nedeljah se razlaga »Zlata knjiga«. Vseh rednih članov je sedaj 64, podpornih članov pa 134, »Mladosti« 20. Častnega člana dosedaj ni bilo. Za častnega člana izvoli občni zbor vsled velikih zaslug, ki si jih je pridobil za odsek, preč. g. župnika Janeza Molj. Nazadnje so bile volitve po listkih. Izid volitev je sledeči: Predsednik Fr. Govekar, podpredsednik Fr. Gašperšič, tajnik Fr. Govekar, blagajnik Iv. Cuzak, odbornika Ivan Moškrč in Fr. Petra. Vaditeljski zbor: Načelnik Fr. Gašperšič, podnačelnik Fr. Porenta, vaditelji Iv. Moškrč, Keber, Pavčič in M. Habič. — Nato povabi predsednik vse prisotne k predstavi, ki se vrši 26. februarja s sledečim sporedom: Petje, »Ženin Miha«, šaljiv prizor; »Pravica se je izkazala«, burka v dveh dejanjih. Potem se zbor zaključil.

Moravče. Kaj pa Orli? Čas predpustnega divjanja je končan. Orli svojih čilih moči niso posvetili ponočevanju, ampak koristnemu društvenemu delu. Sodelovali so pri veliki društveni prireditvi na pustno nedeljo. Glavne vloge igre »Andrej Hofer« so bile v rokah Orlov, ki so obenem pevci pri društvenemu zboru. Obilo truda je stalo fante, hoditi k igralnim in pevskim skušnjam; toda Orli vse prenesejo. Ne boje se groženj ne psovanja, celo pred udarci jih ni strah, ki se jim obetajo od nasprotni strani. Tako je dolgi predpust v poštenem delu hitro potekel ter nam prinesel več dobička kakor onim, ki so iskali veselja v nočnem vrvenju. Da bi naši fantje le vztrajno hodili začeto pot, ne oziraje se na izgubljene sinove teme! — V telovadnem odseku gremo počasi, a sigurno naprej. Kupili smo rogove, do Velike noči dobimo kroj. Na dan sv. Jožefa bo I. občni zbor telovadnega odseka. Lepo bi bilo, ko bi se za ta dan določilo skupno sv. obhajilo, h kateremu bi pristopili moravški Orli v kroju.

Št. Rupert. Naš Orel tudi razprostira pogumno svoja krila in zbira poštene mladeniče in fante pod svoje peruti, da se vzdignejo do višje stopnje in do popolnosti. Naš odsek je zopet začel naraščati. Sedaj je zopet pristopilo nekaj vrlih fantov in mladeničev in so tudi že priredili s pomočjo Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva na Sveti večer in na Novega leta dan predstavo »Na betlehemskih poljanah«. Udeležba je bila obilna. Ljudstvo je bilo kar prevzeto ob tako lepem prizoru. Potem so se zopet začeli pripravljati za burki, ki so jih priredili 19. svečana, in sicer: »Rdeči nosovi« in »Zdaj gre sem, zdaj pa tje«. Ljudstva se ju je udeležilo v obilnem številu. Igralci so dobro izvršili svoje vloge, posebno pa še pri drugi igri. Igrala je tudi tamburica, ki je prav ugajala ljudstvu. Na Svečnico, to je 2. svečana, je bil letni občni zbor, ki so se ga udeležili v obilnem številu fantje. Izvolili smo za predsednika č. gosp. Ivan Štrajharja, za podpredsednika br. Anton Tratar, za tajnika br. Ignac Cugelj, za blagajnika br. Jožef Slapšak, za namestnika br. Albin Vrhovc in za načelnika br. Franc Cugelj. Vsi so pošteni fantje, ki so polni gorečih želj, da naš odsek napreduje. Bog

blagoslovi delo in trud naših fantov, ki se toliko prizadevajo, da dosežejo namen, katerega so si postavili. Dragi bratje Orli, le pogumno, srčno in vztrajno pojdimo naprej, čeravno se nam posmejujejo, saj nas nič ne boli!

Cerkno. Kakor je bilo že objavljeno v »Mladosti«, tako smo tudi storili. Dne 22. januarja smo se namreč po predpisu našega poslovnika polnoštevilno v kroju udeležili skupnega sv. obhajila. Veselice, ki jo je priredilo Slov. katoliško izobraževalno društvo v Otaležu, se je udeležilo šest bratov telovadcev in pevski zbor našega izobraževalnega društva. Dne 12. februarja je priredilo naše Slov. katol. izobraževalno društvo koncert, pri katerem smo nastopili telovadci z igro »Kmet Herod«, pri kateri so vsi igralci dobro pogodili svoje vloge, čeprav so bili skoro sami novinci. Po koncertu je bilo šaljivo srečkanje, to je pa tudi samo ob sebi umevno, da je bil ta dan naš blagajnik prav dobre volje. — Telovadci so vsi navdušeni za naše ideje, posebno pa še odkar imamo tako dobrega in nsavdušenega predsednika. Le to se pogreša pri nekaterih naših fantih, da imajo malo premalo potrpežljivosti, posebno pa se premalo zanimajo za dobro berilo, zlasti za »Mladost«, katero bi moral imeti vsak naročeno. Upati je, da bo v tem oziru kmalu boljše. V nedeljo dne 26. februarja smo imeli letos prvi izlet v Laznice, katerega smo se vsi telovadci udeležili v kroju. Tam smo še pošteno pozabavali, potem pa odšli lepo pametno nazaj proti domu. Da pa smo imeli v tem neumornem pustnem času pošteno zabavo, smo priredili skupno s pevskim zborom Katoliškega izobraževalnega društva v nedeljo zabavni večer, kjer smo tudi nastopili s štirimi skupinami na odru. Sedaj pa fantje stopajmo skupno naprej, in nobena reč naj nas ne zmoti! Pomnite in držite se tega, da bomo vsi za enega, eden za vse. Torej s podvojenimi silami na delo!

Žiri. Pri nas malokrat pišemo v »Mladost«, a jo tem rajši prebiramo. Letos se je število naročnikov zopet zvišalo kljub temu, da nas je med letom nekaj bratov zapustilo in se podalo v tujino. Pa obljubili so nam, da bodo tudi v daljni Ameriki z veseljem brali »Mladost«. Proti koncu minolega leta smo imeli občni zbor. Izvolil se je takrat sledeči odbor: brat Janko Cegnar, predsednik; brat Martin Šifler, podpredsednik; brat Slavko Erznožnik, tajnik; brat Ivan More, tajnikov namestnik; brat Franc Ažbič, blagajnik; brat Ivan Seljak, načelnik. — Telovadimo trikrat na teden, v sredo, soboto in nedeljo. Pri mladeniških večerih, ki jih imamo v novem »Društvenem Domu« v mali dvorani nad odrom, se skušamo poglobiti v nauke, ki nam jih podajata »Zlata knjiga« in »Mladiška telovadna organizacija«. Na ta način si hočemo pridobiti jasne pojme o vzvišenih ciljih in važnosti naših odsekov. Povečati hočemo s tem tudi navdušenje za delo v odseku, utrditi svoje prepričanje, zavedni hočemo postati, da bomo znali dati prav odgovor na vsak ugovor, od katerekoli strani naj že pride. Pri mladeniških večerih pa gojimo zlasti tudi govorniške vaje. Imeli smo že nekaj prav lepih govorov, kakor na primer »Skrb za zdravje«, (brat A. Koprivnikar), »Orel« in narodnost (brat Fr. Cankar), »Samovzgoja« (brat Fr. Cankar). Zanimanje za govorniške vaje pa se vedno večja, tako da ne bomo v zadregi za govornike pri naših vajah. Pa tudi pri veselicah nastopajo bratje sami z lepimi govori. Ko je imel odsek dne 21. februarja veselico, smo slišali od brata Cankarja navdušen govor kot odgovor na vprašanje: »Ali je orlovska telovadna organizacija potrebna?« Odsek si pridobiva vedno več prijateljev in v zadnjem času je pristopilo mnogo novih podpornih članov. To naj bo našim Orlom v bodrilo, da bodo z vedno večjo vnemo delali sebi in drugim v korist.

Leposlovje.

Ljubljanske slike. (Podoba ljubljanskega sveta pod drobnogledom.) Spisal Jakob Alešovec. — »Ljudska knjižnica«, katero izdaja »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, je, kakor znano, začela izdajati spise najboljšega slovenskega humorista, Jakoba Alešovca, s čimer si je stekla gotovo veliko zaslugo za oživiljenje naših klasikov. Dozdaj je objavila v III. delih Alešovčev največji šaljivi roman »Kako sem se likal«, zdaj pa so zagledale beli dan njegove »Ljubljanske slike«. — Smelo lahko trdimo, da ni izlepa še nobena publikacija »Ljudske knjižnice« vzbudila toliko pozornosti kakor ta, ker so Jakoba Alešovca »Ljubljanske slike« za današnji rod res nekaj docela neznanega in nenavadnega. Prvič je humor Jakoba Alešovca tak, da ga v slovenskem slovstvu ni dozdaj še nobeden dosegel; tako veselo in pristrčno se ne boš pri nobeni knjigi nasmeljal kakor pri njegovih, zakaj Alešovčeva šaljivost in zbadljivost je domača, ne prisiljena, lahko umljiva in pride res iz srca ter do srca seže, zato si je kaj bolj pripravnega tako za izobraženega človeka kakor za ljudstvo težko misliti. »Ljubljanske slike« se pa ne odlikujejo samo po humorju, marveč je vmes posejanega obilo zrna zlatih naukov, ki jih bo ljudstvo z največjim pridom bralo. Alešovec opisuje ljubljanske ljudi onega časa, v katerem je živel; hišnega gospodarja, trgovca, trgovskega uslužbenca, profesorja, dijaka, gostilničarja, vinskega bratca, pisatelja, duhovna, advokata, zdravnika in vse vrste ženske; vsak ljubljanski tipus pa ni zadel samo tako živo, da nam kar pred oči stopi, kakor da bi ga sami videli in slišali, ampak je vpletel v popis toliko poučnega v fini šaljivi obliki, da imajo te slike svojo trajno vrednost. Tako na primer ne more nobeden boljše zastuditi ljudem pijanstva, kakor je to storil Alešovec v svojih slikah, ki opisujejo gostilničarje in njihove različne vrste. Pa še nekaj se naučimo iz Alešovčevih slik: Ljubljančan je ostal zmiraj enak in razun narodnosti velja o današnjih Ljubljančanih precej še vse to, kar je Alešovec o njih tako neizrečno dovtipno povedal. Le berite na primer sliko hišnega gospodarja ali trgovca ali komija ali jezičnega doktorja ali predmeščana ali dijaka, blagorodne gospe, gospice, natararice, študentovske mame, krščence — vse je v bistvu tako, kakor je še danes. Nekoliko lakomišljen, rad vesel, nasprotnik prevelikih duševnih naporov, šegav, če kaj postane, nekoliko domišljav in napihnen — tak je bil »poprečni tipus« meščana za časa Alešovca in od takrat se tudi ni veliko izpremenil. Kar ga pa zelo diči, je dobro, res zlato srce — če ne gre med oduhuje. — Vse te tako raznovrstne podobe nam v vseh svojih posebnostih, navadah, vrlinah in napakah stopajo čudovito živo pred oči, ko beremo Alešovčeve »Slike«, zopet oživi pred nami naša stara Ljubljana in tudi mi se čutimo za njene otroke, ko se potapljam v te zlatega in pristnega humorja polne podobe. Menda se prav nič ne motimo, če rečemo, da se bodo »Ljubljanske slike« Alešovčeve v novi obliki, ki jim jo je dala »Katoliška Bukvarna«, s svojo izdajo, udomačile ne samo v Ljubljani, ampak po celi Sloveniji, da vzbude nekaj dobre volje v naših resnih časih in da se našemu ljudstvu priljubijo naši pisatelji, ki so znali res mikavno, živo in domače pisati. Obenem pa bi bilo priporočati, da se naši ljudje bolj zanimajo za »Ljudsko knjižnico« sploh, ki izdaja take dobre spise, ki imajo vsi veliko vrednost in pomen in ki se bodo še dolgo, dolgo brale med našim narodom. Cena »Ljubljanskim slikam znaša 1 K 80 vin. za broširan in 2 K 60 vin. za vezan izvod.

Uredniški pogovor.

Nekemu dopisniku. Tvojega dopisa ne moremo objaviti, pač pa zaslužiš zavoljo njega nekaj naukov. Za tvoj dopis v našem listu ni prostora, ker se baviš izključno le z nasprotniki in sicer celo s stvarmi osebnega značaja, s sumničeni in namigovanji, o katerih ne moremo vedeti, ali so resnična, končno pa je tudi krivično, če se te ali one grde lastnosti kar vsem liberalcem brez razlike pripisujejo. Tudi v tem oziru bi se bil lahko od »Mladosti« naučil, ki je vselej odločno povedala nasprotnikom, kar jim je šlo, ni jim pa nikoli delala namenoma in vede nobene krivice, jim ničesar podtikovala, dobre stvari na njih brez pomisleka odkrito priznavala in nobene večje napake na naši strani zaradi nasprotnikov prikrivala. Rečemo brez ozira na desno in levo, da nekateri dopisniki, naj pišejo temu ali onemu listu, naravnost, vede in hote lažejo, obrekujejo in izrekajo sumničjenja, namigujejo na dejstva, o katerih sami dobro vedo, da se niso tako vršila, brave lista pa hočejo zapeljati, da bi si zraven mislili kaj grdega in slabega; zavijajo besede nasprotnikove nalašč in kujejo dobre dovtipe na račun časti in dobrega imena bližnjikovega. Nekaj silno ostudnega so pa tudi napadi osebnega značaja, kar se tiče šeste božje zapovedi. Preden bližnjiku kaj takega očitamo, tudi če je res in splošno znano, moramo stvar zelo in resno premisliti, če ne grešimo s tem zoper ljubezen. Vzemimo si v tem oziru za zgled Jezusa Kristusa, pri katerem bi mogel iti marsikdo v šolo, ki se nad svojim bližnjikom pri vsaki priliki in nepriliki pohujšuje in je v neprestani skrbi za moralo. Če bi pa pri takem človeku — moškem ali ženski — kdo odgrnil zagrinjalo od srca, bi morebiti v njem zapazil marsikatero gnjusobo, nič manj grdo kakor ono, nad katero se spodtika pri drugih. Ta ali ona revica je imela nesrečo, da je moškemu preveč verjela in postala nezakonska mati — koj so izvestne »pobožne« duše tu, da padejo kakor volkovi po njej z zlobo, neusmiljenostjo in škodoželjnostjo, ki razodeva kaj žalostno »krščanstvo.« Bližnjiku hudo zameriš prešestvo, sam si pa morebiti poln grdih misli in umazanih želj, ki se jih nikoli nimaš resne volje otresti in se imaš večkrat le slučajno zahvaliti, da se iz želj ne rodi dejanje. Tega farizejstva je še veliko med nami, skriva se pa nemalokrat pod krinko pobožnosti. S tem je treba odločno pomesti! Koliko gorja in nesreče in družinskih preprirov so zlasti take vrste babnice že povzročile pod pretvezo, da varujejo moralo in moralno življenje! Nič lepše pa ni, če vlečeš po listih življenje nasprotnika na dan. Poglej prej, če si sam nimaš nič očitati v tem oziru in premisli, da če si bližnjikovo ženo samo pogledal s slabim in zavestnim poželjenjem, nimaš preveč povoda stikati po nečistosti pri tvojem sočloveku. V tem oziru smo večalimenj vsi grešniki in če kdo misli, da ni, naj gleda, da tudi v bodoče ne bo, namesto da devlje bližnjika na vago. Pa tudi stvari se z osebnimi napadi nič ne koristi. Težnja katoliškega časopisja mora — neglede na to, kako pišejo nasprotni listi — iti za tem, da se onemogočijo vsi, ki smatrajo za dovoljeno po listu javnost nalagati, se nad nasprotnikom vsled politične strasti ali iz osebnih namenov ali pa v napačni veri, da s tem dobri stvari koristijo, na škodo resnici znositi, in življenje nasprotnika brez ozira na njegove dobre strani prereševati in hrskati po tistem dnu, ki je pri vseh Adamovih otrocih večalimenj temno.

Urednik.

Naročajte „ZLATO KNJIGO“!